

*ELK KIND
IS EEN HELD*

Chris Van Lysebetten

D/2016/45/151 - ISBN 978 94 014 2888 0 - NUR 752, 766

VORMGEVING BINNENWERK Peer De Maeyer

VORMGEVING OMSLAG Kim Beirnaert

OMSLAGILLUSTRATIE Michaël Borremans. 'The Son', Olie op doek, 36 x 30 cm, 2013.

© Chris Van Lysebetten & Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2016.

Uitgeverij LannooCampus maakt deel uit van Lannoo Uitgeverij,
de boeken- en multimediodivisie van Uitgeverij Lannoo nv.

Alle rechten voorbehouden.

Niets van deze uitgave mag verveelvoudigd worden en/of
openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie,
microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Uitgeverij LannooCampus
Erasme Ruelensvest 179 bus 101
3001 Leuven
België
www.lannoocampus.be

HELD EN KUNST

Michaël Borremans' 'The Son' is een schitterend werk van een meesterlijk artiest en een persoonlijke vriend.

'The Son' is een klein, intimistisch schilderij. Het toont het sacrale in de hoofdfiguur, een puber, met de blik neerwaarts gericht. Uit zijn ogen stroomt hemels licht.

'The Son' is mijn 'lievelingsborremans'. Het werk toont perfect hoe ik een jongere zie en hoe hij jou doorziet zoals alleen kinderen dat kunnen, vanuit het hart.

Bekeken vanuit het oogpunt van een kind ziet de samenleving er verrassend anders uit. Het loont de moeite om vanuit dit perspectief de maatschappij te benaderen en aan te moedigen om ieder kind respectvol te omarmen.

PRÉFACE

Je suis heureuse de pouvoir M'associer au vingt-cinquième anniversaire de Habbekrats.

Durant de nombreuses années, J'ai pu suivre son évolution. Des mots Me viennent spontanément au cœur pour décrire ce merveilleux service à la jeunesse ainsi que son animateur et son père spirituel, Chris Van Lysebetten : Énergie et Enthousiasme – Créativité et Persévérance – Amour et Idéalisme. Un ensemble de valeurs tellement extraordinaire qu'il a permis de conduire Habbekrats à travers tout notre Pays, jusqu'à la magnifique Grand Place de Bruxelles.

Je souhaite à Habbekrats un très heureux anniversaire. Arrivé à l'âge adulte, Je formule des vœux pour que, longtemps encore, Habbekrats, grâce à ses merveilleux collaborateurs, puisse continuer à être au service des jeunes avec ce total respect et cette dignité qui vous caractérisent et, ainsi, contribuer à leur donner un avenir et la place qu'ils méritent dans notre société.

Merci pour ces 25 ans, merci pour toutes les années qui vont suivre,

Pasla

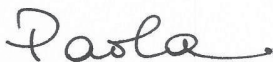
VOORWOORD

Ik ben heel gelukkig de vijftiende verjaardag van Habbekrats mee te mogen vieren.

Gedurende vele jaren heb Ik haar evolutie kunnen volgen. Woorden als 'Energie en Enthousiasme - Creativiteit en Doorzettingsvermogen - Liefde en Idealisme' komen spontaan bij Mij op om jullie schitterende dienst voor de jeugd en haar bezieler en geestelijke vader, Chris Van Lysebetten, te omschrijven. Deze super mix heeft er toe geleid dat Habbekrats zich ondertussen heeft kunnen uitbreiden over gans het Land, zelfs tot op de prestigieuze Grote Markt van Brussel.

Ik wens jullie een zeer gelukkige verjaardag. Habbekrats is volwassen geworden. Ik hoop en wens dat Habbekrats, dankzij haar fantastische medewerkers, nog lang ten dienste van de jongeren mag blijven op een respectvolle en waardevolle manier, zo kenmerkend voor Habbekrats, om hen de toekomst en de plaats te bieden die zij verdienen in onze maatschappij.

Van ganser harte dank voor deze vijftiende jaar en voor alle komende jaren,

Pasla

'Hé zeg, wow! Jij kunt
keigoed zingen!
Weet je wat?
We kunnen een
songfestival doen!'

In januari 1991 sliep ik onrustig. Acht jaar professioneel werken met kansjongeren spookten door mijn hoofd.

Het toenemend aantal kinderen en jongeren in moeilijkheden leek uit te draaien op een complete nederlaag van het bestaande jeugdwerkzorgwerk. Dit moest anders. Geen klein beetje anders maar helemaal opnieuw. Vertrekkend van een wit blad.

De volgende ochtend werd ik wakker. Ik had één woordje opgeschreven op een stuk papier: 'Habbekrats'.

The word 'Habbekrats' is written in a bold, expressive, black calligraphic font. The letters are thick and fluid, with some overlapping. Below the 't' at the end of the word, there is a graphic element consisting of three horizontal, slightly curved lines stacked vertically, resembling a stylized 't' or a decorative flourish.

habbekra(t)s zn. 'kleinigheid'

Nnl. *habbekras* 'bagatel, kleinigheid' [1906; Boeventaal], vooral in de combinatie *voor een habbekras* 'voor weinig geld' [1946; WNT Aanv.], *habbekras*, *habbekrats* [1952; Koenen].

Ontleend aan Jiddisch *habbekratz* 'kleinigheid'. Het tweede lid van dit woord gaat terug op Duits *Kratz* 'kras, schram', overdrachtelijk ook 'kleinigheid', afgeleid van *kratzen* 'krassen', verwant met **krassen**. De herkomst van het eerste lid is onduidelijk, maar wrsch. moet men denken aan Jiddisch (*iesj*) *hob e krats* '(ik) heb een kleinigheid', al dan niet als imperatiefconstructie; *hob-* is dan een dialectische uitspraak van Duits *hab* 'heb', zie **hebben**.¹

¹ (Van der Sijs, Debrabandere, Philippa, & Quak, 2009)

Ik ben geen pedagoog.

Ik heb het voorrecht genoten om gedurende 33 jaar het jeugdwelzijns-
werk te observeren door de ogen van duizenden jongeren die kampen
met kleine en grote problemen. *Elk kind is een held* is het verslag van schit-
terende hoogtepunten maar ook van diepzwarte momenten. Schrik niet.
Het is bijwijlen confronterend. Misschien voelen mensen zich erdoor
vereerd of zijn ze van slag. Maar het is wat het is. Zoals ik het heb gezien.
Helder, door de ogen van de jongeren.

CHRIS VAN LYSEBETTEN

MAHAVIR

‘Heb je het nog?’

‘Heb ik wat nog?’

‘Wel, het blikje Cara.’

Ik heb het nog, het blikje bier. Het was Mahavirs cadeau.

Ik mocht het niet opdrinken zodat ik me zijn verhaal altijd zou herinneren.

Vrijdagavond, ergens een vorige week. Ik keerde met een vol busje jongeren terug naar De Fabriek, ons Habbekratshuis in Gent. We hadden samen een volle week kamp beleefd. Een tv-ploeg van het één-programma *Iedereen Beroemd* volgde in ons kielzog.

De jongeren hadden me al verwittigd. In Gent zou Mats me staan opwachten. Mats had 2,10 euro nodig voor de trein. Zonder dat geld zou hij nooit op tijd bij zijn instelling aankomen en mocht hij niet meer binnen om te slapen. ‘Chris zal dat wel oplossen’, hadden de kinderen in het busje naar Mats *getext*. Toen we voor het station stonden, bleek Mats niet meer alleen. Hij was in het gezelschap van Mahavir, een schriële Indische jongen met rugzak.

Mahavir was weggelopen, uit het huis van zijn adoptieouders in Oudenaarde. In de straten van Gent had hij Mats ontmoet. ‘Mahavir is een goeie jongen’, vertelde Mats. Zelf was Mats racistisch en van plan een swastika op zijn borst te laten tatoeëren, ‘tegen alle vreemdelingen’, verkondigde hij. Maar Mahavir was toch anders. Mats liet de Indische jongen aan mij over en vertrok in de richting van zijn opvang. Hij was te druk bezig met het regelen van zijn eigen leven om ook nog eens dat van anderen onder controle te brengen.

We hadden nog lunchpakketten van het kamp over. Ik gaf er eentje aan Mahavir. Die had alleen maar een blikje Cara Pils bij zich. Het lunchpakket stelde Mahavir op zijn gemak. Ook toen een anonieme politiewagen naast ons stopte en de twee politieagenten

in burger vroegen wat er aan de hand was. Mahavir bleef rustig en ik gaf mijn uitleg. De politie wenste me een goede nacht en succes met het vinden van een slaappleats voor de jongen.

Terug naar huis gaan, zat er volgens Mahavir niet in. Hij had zijn vader geslagen en was vervolgens weggelopen. Hij wist ook dat op straat slapen geen optie was, ‘want de afgelopen dagen waren er op straat in Gent twee daklozen doodgeslagen’. Zo was hem toch verteld.

Ik besloot Mahavir naar de nachtopvang te brengen. Indien dat niet zou lukken was er misschien een plaats in de jeugdherberg. Voor we in het busje stapten, vroeg ik Mahavir wat er thuis precies gebeurd was. ‘Misschien kon ik morgen mee naar thuis om de brokken te helpen lijmen’, suggereerde ik. ‘Wil je eerst instappen?’ antwoordde Mahavir rustig, waarna hij zelf ook in het busje stapte, zijn kleine rugzak en het blik Cara bij zich.

Onderweg werd de jongen heel erg rustig. We praatten over Ganesha, de wijze Hindoegod waar hij en ik fan van waren, en ik vertelde Mahavir dat er zich in ons land een echte tempel bevond die aan Ganesha was gewijd. Daar wou hij wel eens graag met zijn broer naartoe. Zijn broer was ook een

adoptiekind, afkomstig van Calcutta. Hijzelf was van Darjeeling.

Toen werd het stil.

‘Mijn vader valt mij en mijn broer lastig, je weet wel ...’ doorbrak Mahavir de stilte, ‘en daarom ben ik weggelopen.’ Opnieuw werd het stil. En de jongen vervolgde: ‘Ik wil hem niet aanklagen. Ik wil het gewoon niet meer.’ Ik vroeg of zijn moeder ervan afwist. Zij wist het, maar het betekkende volgens haar dat hun vader hen zeer graag zag.

Ik was van de kaart. Mahavir zei dat ik nu de eerste en enige was aan wie hij dit had verteld. Ik stelde hem voor om in de nachtopvang goed te slapen, te douchen en te ontbijten en na te denken hoe we in de komende dagen naar een oplossing konden zoeken. Maandag moest Mahavir terug naar school en werd hij op zijn stageplaats verwacht. Dat mocht niet stoppen. Het moest snel gaan.

‘Heb je gezien hoe mooi de lente zich aandient ... overal paasbloemen en de bomen hebben nieuwe blaadjes’, doorbrak ik een nieuwe stilte. ‘Daar heeft niemand me ooit op gewezen’, zei de jongen. ‘Probeer het zelf te zien, het helpt wanneer de dingen slechter gaan’, antwoordde ik. We

lieten de beboomde lanen achter ons en reden de stad in op zoek naar de nachtopvang.

Het gebouw van de nachtopvang toonde even somber als de straat waar het is gelegen. Het voelde slecht aan om de jongen hier achter te laten. Ik gaf hem de telefoonnummers en het adres van Habbekrats, dat zich maar 500 meter verder bevond, zodat we snel opnieuw konden praten om een oplossing te zoeken.

We gingen de nachtopvang binnen en belden aan bij een tweede veiligheidsdeur. Een mevrouw keek boos door het raam dat ons scheidde. 'Ja?' sprak ze door de parlofoon terwijl ik haar zag. 'Mahavir is van huis weggelopen en heeft nachtopvang nodig', zei ik. 'Ben je toeleider?' vroeg de vrouw, nog steeds aan de parlofoon. Ik had nog nooit het woord 'toeleider' gehoord, maar antwoordde toch maar: 'Ja, ik ben de directeur van Habbekrats.' 'Habbekrats ken ik niet', sprak een tweede stem vanachter de glazen muur. Een kwaad kijkende man moeide zich met het parlofoongesprek.

'Hij moet eerst naar een toeleider en die moet hem verwijzen naar hier', stelde de man de regels affirmerend. 'Lukt dat nu nog?' vroeg ik. 'Nee', klonk het. 'Kijk,' drong ik aan, 'die

jongen heeft nú hulp nodig, want op straat is het niet veilig.' 'Misschien is er geen bed vrij', sprak de man. 'Misschien wel', antwoordde ik, 'Kunt u zeker toch even kijken?' De lijst lag vlak voor de man zijn neus. Ik zag dat er nog maar vijf bedden bezet waren. Het stoorde de man dat ik meekeek. 'We zullen voor een keer een uitzondering maken,' klonk het, 'maar morgen moet hij naar een toeleider.' Ik bedankte de man overdreven en gaf hem mijn gegevens. 'Habbekrats? Het zegt me wel iets ...'

Mahavir had in stilte meegeluisterd en gemerkt hoeveel moeite ik had moeten doen om een slaappleaats te regelen. Hij besepte dat hij in zijn eentje daar nooit zou in geslaagd zijn. We namen afscheid. 'Krijg ik een knuffel?' vroeg de jongen. Ik omarmde de jongen en voelde zijn angst om los te laten. Uiteindelijk stapte hij naar binnen. 'Dit komt er niet in', snauwde de loketman en hij greep naar het blikje Cara Pils. De Indische jongen gaf het blikje aan mij en ik moest beloven het pas op te drinken wanneer ik thuis was. De combinatie 'auto en alcohol' was immers gevaarlijk.

De deuren sloten en Mahavir verdween in de gangen van de nachtopvang ...

Ik reed met een geladen ongerustheid naar huis. Thuis kon ik de slaap niet vatten. Toen wist ik het weer. Dit was het dus waarom ik Habbekrats had gecreëerd, al die jaren geleden. Ik kreeg de bestaansreden van mijn levenswerk

opnieuw keihard in mijn gezicht geslingerd. De rust keerde weer en ik sloep in.

Opgetekend op vrijdag 17 april 2015.
Mahavir betekent 'held'.

*Verbeeld je een mooie boom,
Vol frisgroene blaadjes,
Waarvan soms,
Heel soms,
Een blaadje loskomt en naar beneden dwarrelt,
Dan is er Habbekrats,
Die dat blaadje voorzichtig opraapt,
En het weer netjes aan de boom hangt.*

LUC DE BRUYCKER, ALIAS PIERKE PIERLALA

INHOUD

	VOORWOORD	6
	MAHAVIR	10
	TIJDBOM	19
	PROLOOG	20
	Vanuit het hart	
	DANNY	25
1	HET BEGIN VAN ALLES	29
	De winkel	30
	Vonk	31
	Erfenis	32
	Pleegzorg	33
	Diploma	36
	Ge kunt niks	40
	On the road again	41
	Preventiecel	43
	Haaienkooi	45
	Totaalervaring	46
	Peter Pan	49
	J-C	51
2	DE GEBOORTE VAN HABBEKRATS	55
	Op zoek naar Jeugdwelzijnswerk	56
	Koekoeksjong	56
	Onvoorwaardelijk	58
	Bloemen	59

	Ernstig werk	60
	Logo in kleurpotlood	62
	Beleidsplan	63
	Missie	66
	Vet wijf	70
	Het weerkerend getal 350	75
	Jeugdbendes	76
	Lange adem	78
	DAVID	82
3	GROTE STAPPEN	87
	Van projecten naar permanente werking	88
	De Fabriek	89
	Consortiumdenken	92
	De Koningin	96
	Landelijke erkenning	101
	Jeugddienst met stekels	102
	Het verzorgen van onze onafhankelijkheid	107
	Het Hoekhuis	108
	JULIUS EN DANIEL	111
4	EEN KIJK OP ONZE WERELD	117
	De plantjes in het perk	118
	Onze wereld draait door	119
	Een mening over vakjesdenken	123
	Onze doelgroep evolueert	124
	De ongecontroleerde groei	125
	Gepast antwoorden op behoeften	129
	Intake	132
	De jongere staat centraal	132
	Peterplan en De Toverdoos	134
	Onze doelgroep bereiken	136
	Zo vroeg mogelijk starten	137
	Onze drietrapsraket	139
	Overlevingsstrategieën	141

	THIJS	144
5	NAAR EEN ANDERE KIJK OP JONGEREN	151
	Je eigen grenzen verleggen	152
	Aannames en straffen	155
	Gas geven	157
	Grote Markt	160
	Onze regel is respect	161
	Het positieve benadrukken	163
	De drie grote W's van Habbekrats	164
	Het leven is niet altijd een feest	167
	De vierde W: de W van 'Wij'	169
	De Habbekratspas en ons charter	169
	Habbekratspas	171
	LINDSEY	173
6	JONGEREN PRIKKEN NIET!	179
	De metafoor van de kastanje	180
	Kansenjongeren in de grote volwassenenwereld	184
	Kansenjongeren in de Habbekratswereld	185
	Laagdrempelig aanbod	186
	Geïntegreerde aanpak	187
	Integrale mensbenadering	187
	Inclusieve maatschappijbenadering	188
	HET ATOMIUM	189
7	ELK KIND IS EEN HELD!	193
	Heldenverhalen	194
	Avonturenhuis	198
	Katharen	201
	Groene kaarten	202
	Koning Arthur	203
	Heldenmerk	204
	For Teens	205
	Willem van Oranje	207

	Rechtvaardige Rechters	211
	Vlieg er eens IN	213
	LUDO	216
8	DE JEUGD IS GOED BEZIG	221
	Drie dimensies	222
	Persoonsgerichte, offensieve en preventieve activiteiten	225
	Persoonsgerichte, offensieve, curatieve activiteiten	230
	Structuurgerichte, offensieve activiteiten	233
	H-label	234
	De Tien	236
	RODE DUIVELS	240
9	DREAMTEAM	243
	Zijn wie je bent	244
	Onze medewerkers	248
	Ons intern overleg	251
	Witte raven vinden	253
	BRECHT	258
10	NAAR EEN WARME WERKING	261
	Superkracht	262
	Trekpaarden	264
	De Vos	267
	Aan zee	268
	Eindpunt	273
	EPILOOG	275
	NABESCHOUWINGEN	279
	DANKWOORD	285
	BRONNEN	288
	ILLUSTRATIES	290
	CHRONOLOGIE	291
	GALERIJ	295

TIJDBOM

Er staat een beeld op mijn netvlies gebrand.

Een meisje, ik denk amper veertien jaar, een kind, staat bedelend, met een baby op haar arm, in de regen op een druk kruispunt.

Auto's razen voorbij en pompen hun uitlaatgassen in de richting van het broze tafereel.

Rood licht, het meisje vraagt hulp aan de stilstaande bestuurders.

Niet één raampje opent. Zelfs geen blik. Iedereen hoopt op snel groen licht.

Binnen heel kort is zij achttien en zal zij zelf haar oordeel vellen over de samenleving die haar heeft uitgespuwd.

*The only thing
necessary for the
triumph of evil,
is for good men
to do nothing*

EDMUND BURKE

PROLOOG

VANUIT HET HART

Chemie. Daar heb ik voor gestudeerd. Het is een keuze die je als jongere kunt maken. Tenminste als je die keuze krijgt.

Tijdens zo'n opleiding chemie leer je dat de wetenschap van de dingen vervat zit in berekenbare mechanismen en reacties. Je leert de formules van zus en de receptuur van zo, stopt allerlei stofjes in een proefbuis, schudt, roert, verhit of koelt af. Je zoekt structuren, bewegingen en reacties.

Vandaag doen we bij Habbekrats nog steeds aan chemie. Of is het alchemie? We werken op de nulde lijn en op de rand van de eerste zorglijn onder de jongeren, tussen jongeren en volwassenen, en zoeken naar manieren om die werelden in elkaar te laten overgaan. Net als de alchemisten die in de middeleeuwen een methode zochten om lood in goud te veranderen. Jongeren die kansen missen nieuwe kansen geven, daar gaat het ons om. En daar willen we alles voor doen.

In de grotmensenwereld met al zijn verwachtingen en verplichtingen is er geen zekerheid. Maar er gelden wel veel regels en allerlei mechanismen. Veel lood, maar weinig goud. Er zijn patronen, constanten en variabelen die de processen beïnvloeden, waardoor mensen kansen krijgen of niet krijgen, waardoor ze slagen of mislukken, winnen of verliezen, al dan niet in een goed vakje terecht komen, zogezegd vooroplopen of met de nek aangekeken worden.

Mijn opleiding exacte wetenschappen heeft me geholpen om deze wetten en variabelen te doorgronden en goed van vals te scheiden. Net als in de scheikunde. Met Habbekrats willen we beïnvloeden en de manier waarop we naar elkaar kijken ten goede veranderen. We willen jongeren en de samenleving beter op elkaar afstemmen.

Met een exacte blik alleen bereik je weinig met jongeren. Kinderen kun je niet schudden of roeren. Ze kiezen zelf of ze in hun reis met je meegaan of niet. Maar vooral, ze willen een kans om op reis te mogen gaan. En wat zijn wij grote mensen toch zo goed in het bepalen van hun reisroute en hoe graag kijken we mee wat er in hun koffers zit.

De visie van Habbekrats is dat alle jongeren gelijke rechten en kansen hebben. Habbekrats neemt het op voor alle kinderen die *niet* over die basisrechten beschikken of daarin door de samenleving tekort worden gedaan. Onze basis is de Rechten van het Kind. We willen een veilig warm nest zijn. We aanvaarden elke jongere onvoorwaardelijk, met al zijn sterke en minder sterke punten. En steeds is er de reflectie naar de maatschappij waarin de jongere opgroeit. We weken jongeren los van de beperkende structuur waarin ze vastzitten. We laten jongeren zelf hun eigen gedrag doorbreken. Elk kind beschikt over positieve krachten en talenten. Elk kind wil kansen om een eigen verhaal te boetsen. We laten elk kind de held in zichzelf ontdekken. Habbekrats is een veilige wereld waar jongeren hun eigen verhaal kunnen ontwikkelen om aansluiting te vinden met onze ingewikkelde volwassenenwereld.

Er is dat ene bijzondere iets wat het wezenlijke verschil maakt en waardoor je mensen meekrijgt. Datgene wat ons echt goed doet zien is ons hart, zo verklapt ons de Vos in het sprookje *De Kleine Prins*.² Het hart is ook de waardevolle component in de Habbekratsformule. Het is het geheime bestanddeel waarmee elke actie staat of valt, zeker in het Jeugdwerk. De Vos leert ons nog een tweede les, wanneer hij de mensen aanmaant om 'goed zorg te dragen voor onze roos'. Zo vraagt hij ons te zorgen voor wie we hebben uitgekozen, voor wie we liefhebben, ook als dat niet makkelijk is en de omstandigheden tegenzitten. Ook de Roos koesteren we bij Habbekrats.

Je zou kunnen kiezen voor jongeren die sportief zijn of voor jongeren die slim zijn of voor jongeren die handig zijn. Er zijn jeugdbewegingen die zo

---

2 (de Saint-Exupéry, 2010)

Het leek wel een beetje op de tocht van Stanley en Livingstone...

werken. Maar wij zijn anders. We erkennen de jongeren voor wie ze zijn. Onvoorwaardelijk en onbevooroordeeld. Habbekrats benadert hen vanuit de visie van de Vos. We kiezen voor jongeren op de lijn van het hart. We bieden emotionele warmte aan, veiligheid, vertrouwen, oprechtheid, een minisamenleving waar het oké is om zichzelf te zijn, samen of alleen in een hoekje.

De Habbekratsmedewerkers stappen onvoorwaardelijk en onbevooroordeeld naar de jeugd toe. Ze geven hen een handdruk, een schouderklopje, een vriendelijke por ... Ze stellen zich op als gelijken en luisteren actief naar hun verhalen. En ze helpen jongeren als die hulp willen. Onze medewerkers zijn zich ervan bewust dat het wezenlijke diep in elke mens schuilt. En dat wezenlijke bestaat uit een bundeling van krachten, waarden, talenten en vaardigheden. Elk kind beschikt over zo'n eigen goede kern waarop het verder kan bouwen voor zijn of haar persoonlijke ontplooiing. Als je die goede kern erkent, gaan jongeren spontaan openbloeien.